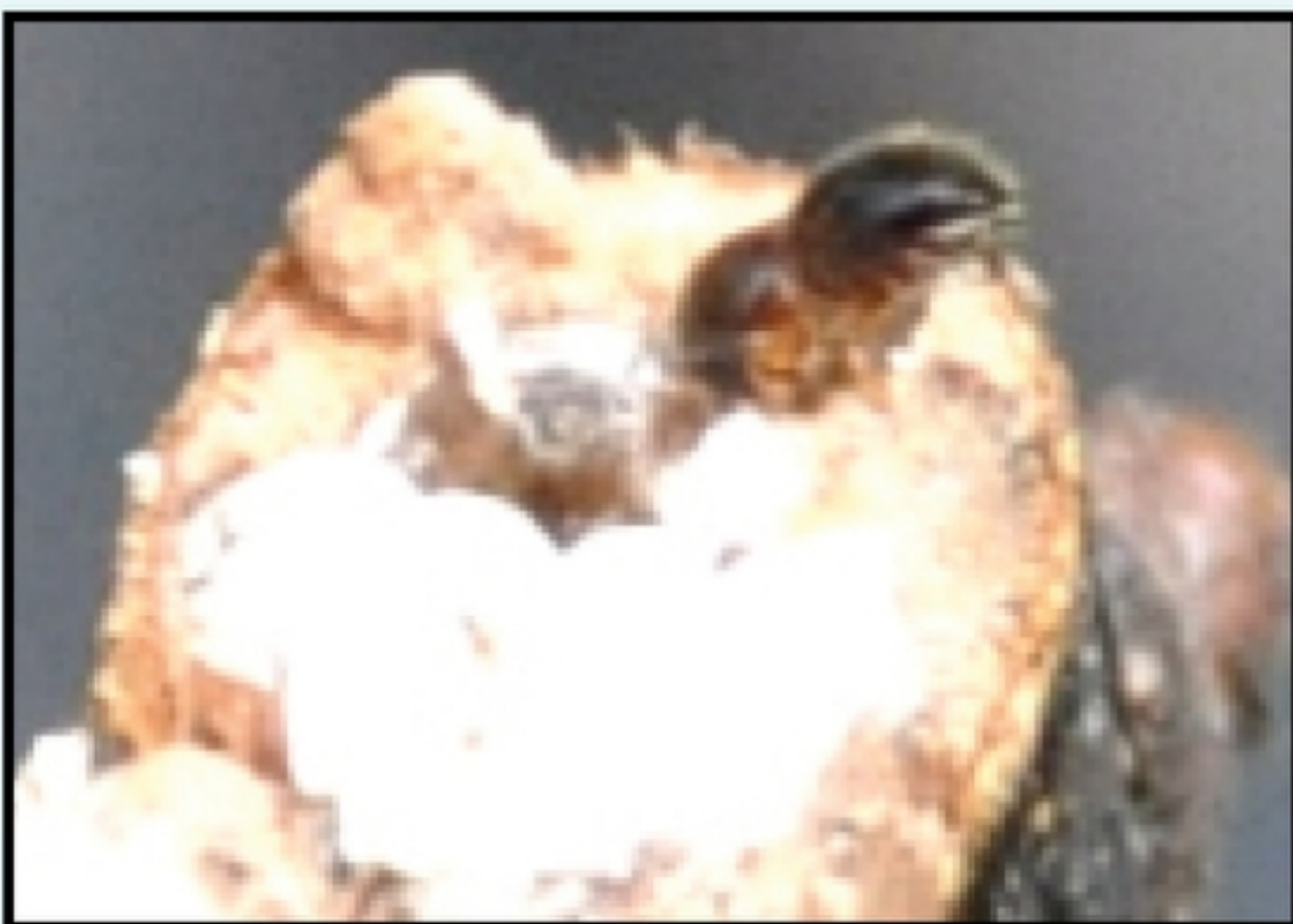

แมลงศัตรูป่าไม้และการดูแลรักษา

แมลงศัตรูป่าไม้ คือ แมลงที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นไม้ในป่า โดยกินส่วนของต้นไม้เป็นอาหารทำให้ต้นไม้ได้รับความเสียหายทั้งด้านการเจริญเติบโต คุณภาพ และอาจทำให้ต้นไม้ตายได้ แมลงศัตรูป่าไม้ที่สำคัญและมักเป็นปัญหาอยู่เสมอ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้

๑. **แมลงทำลายลำต้นและกิ่ง** ทำให้เนื้อไม้เกิดความเสียหาย ต้นหักโค่นและตายได้ เช่น มอด บางชนิด แมลงงู ปลวก ตัวงวงหวดยาวบางชนิด และหนอนผีเสื้อกลางคืนเจาะไม้ เป็นต้น

มอด

ปลวก (Termite)

ตัวงวงหวดยาว (Threnetica lacrymans)

หนอนผีเสื้อเจาะไม้

วิธีการดูแลรักษา

ถ้ารูเจาะของแมลงมีน้ำยางไหลหรือมีขุยไม้ ให้ใช้มีดถากที่แผลเพื่อทำลายตัวหนอน ตัดกิ่งแห้งหรือกิ่งที่มีหนอนไปเผาทำลาย หรือใช้สารประเภทดูดซึมฉีดเข้ารูหนอนหรือราดบริเวณโคนต้น

ลักษณะขุยไม้ที่หนอนขับออกมา ติดอยู่ที่ปากกรู

ใช้มีดถากที่แผล

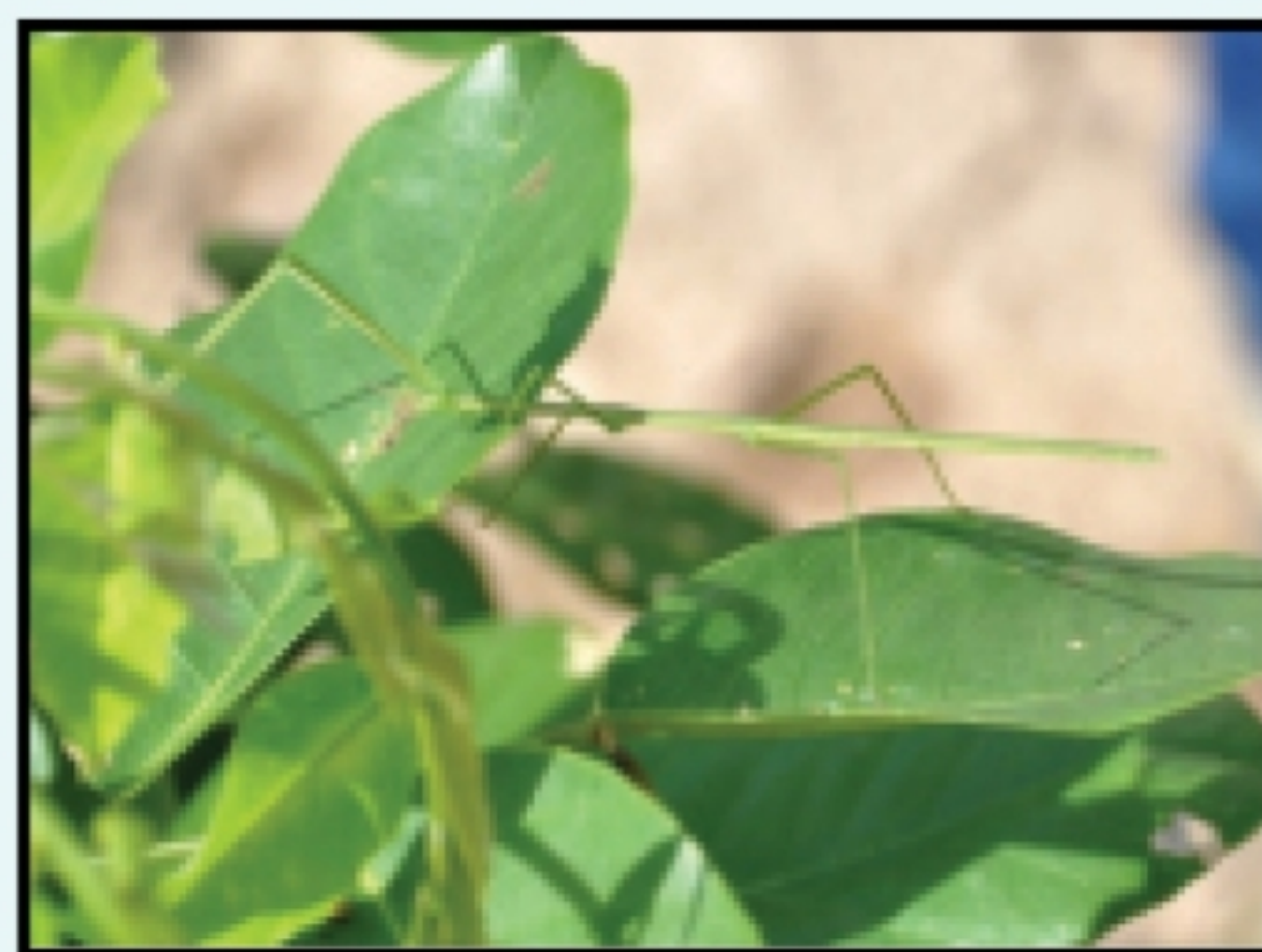
การป้องกันแมลงโดยฉีดสารกำจัดแมลงเข้ารูเจาะของแมลง

๒. แมลงกินใบ เป็นแมลงที่กินและวางไข่อยู่บนใบ ได้แก่ ลำต้น หรือพื้นดิน ตัวหนอนจะไต่ขึ้นมา กินใบ หรือกินเฉพาะผิวใบเท่านั้น เช่น หนอนผีเสื้อ ตั๊กแตนกิ่งไม้ และด้วงกินใบ เป็นต้น

หนอนกินใบสัก (*Hyblaea puera*)

ตั๊กแตนกิ่งไม้

ด้วงกินใบ

กรมป่าไม้

วิธีการดูแลรักษา

ถ้าแมลงเคลื่อนไหวช้าให้จับแล้วนำไปทำลาย หนอนผีเสื้อให้ใช้สารกำจัดแมลงฉีดพ่น และหากเป็นแมลงซอนใบ ให้ใช้สารกำจัดแมลงประเภทดูดซึมราดรอบโคนต้นหรือฉีดเข้าลำต้น

การปล่อยสารควบคุมแมลงศัตรูพืชแบบหมอกควัน

การฉีดอัดสารป้องกันและควบคุมแมลงศัตรูพืชเข้าต้น

๓. แมลงทำลายตาและยอด มักจะอยู่ในช่วงตัวหนอน ซึ่งจะกินอยู่บริเวณผิวนอกหรือเจาะเข้าไปกัดกินภายในยอดจนยอดแห้ง ทำให้ต้นไม้ไม่สูงขึ้น แตกพุ่ม เสียรูปทรง

หนอนบุ้ง

หนอนคืบ

วิธีการดูแลรักษา

ถ้าพบการทำลายให้ตัดส่วนยอดไปเผา และหากมีการทำลายมากให้ใช้สารกำจัดแมลงประเภทดูดซึมฉีดพ่นที่บริเวณยอดทุก ๑๐ วัน ในช่วงที่มีการแตกยอดอ่อน

๔. แมลงกัดกินราก กัดกินรากขนาดเล็ก เจาะเข้าไปในเปลือกหรือเนื้อไม้ของราก ทำให้ต้นไม้เหี่ยวเฉาและตายในช่วงเวลาอันสั้น เช่น หนอนของด้วงในวงศ์ Scarabaeidae หนอนผีเสื้อบางชนิด และปลวกบางชนิด เป็นต้น

ปลวก (Termite)

วิธีการดูแลรักษา

ใช้สารกำจัดแมลงประเภทดูดซึม ราดลงบริเวณโคนต้นและราก เพื่อกำจัดแมลงใต้ดิน

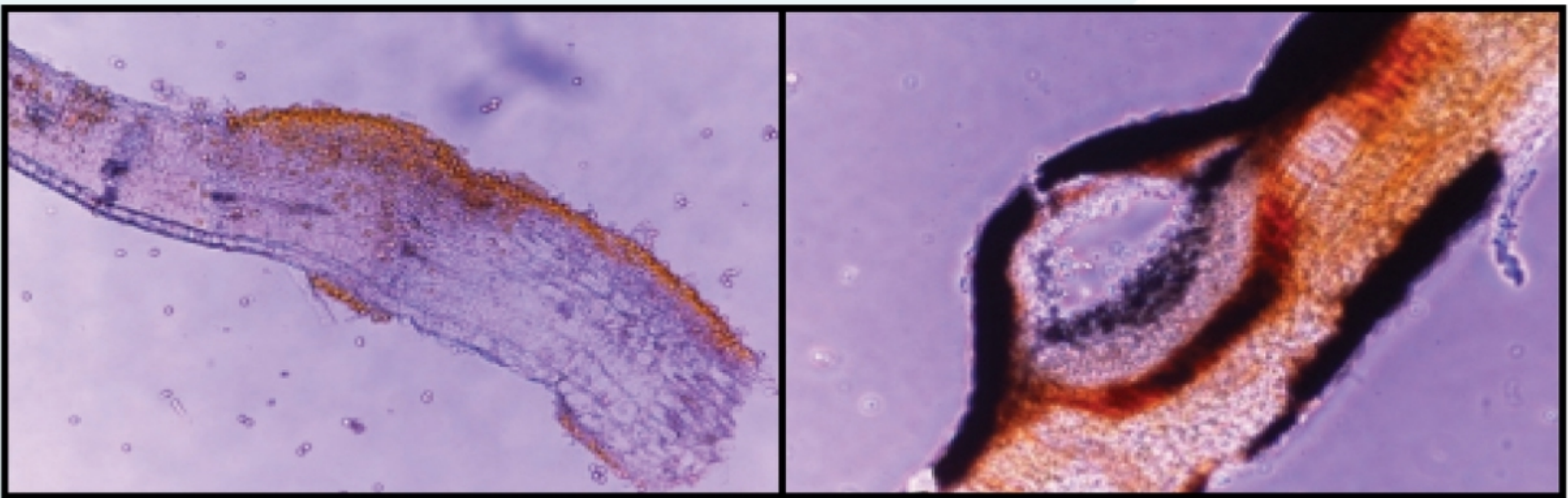

โรคพืชป่าไม้และการดูแลรักษา

โรคพืช คือ ภาวะที่พืชมีลักษณะผิดปกติจากเชื้อโรคที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ไปทำให้ระบบการทำงานในพืชผิดปกติ การเกิดโรคพืชมีปัจจัยสำคัญ คือ พืชอ่อนแอ สภาพแวดล้อมเหมาะสม เชื้อสาเหตุโรคที่รุนแรง และระยะเวลาที่พอเหมาะ

การจัดกลุ่มโรคพืชตามเชื้อสาเหตุโรค แบ่งได้ ๒ กลุ่ม คือ

๑. โรคพืชที่เกิดจากสิ่งมีชีวิต ได้แก่ โรคที่เกิดจากเชื้อรา เชื้อแบคทีเรีย เชื้อไวรัส และไส้เดือนฝอย เป็นต้น

เชื้อ *Maravalia pterocarpi* สาเหตุเกิดโรคราสนิมในต้นพะยุง

เชื้อรากลุ่ม *Ascomycetes* สาเหตุเกิดโรคใบจุด

ไส้เดือนฝอย

๒. โรคพืชที่เกิดจากสิ่งไม่มีชีวิต เช่น การขาดธาตุอาหาร สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ดินเป็นกรดต่ำสูง เกิดจากพิษของสารกำจัดวัชพืชและเคมีต่าง ๆ

โรคพืชป่าไม้ที่สำคัญ ได้แก่ โรคใบจุด (leaf spot) ใบไหม้ (leaf blight) ราสนิม (rust) ราแป้ง (powdery mildew) ราดำ (black mildew) จุดหนูนดำ (tar spot) อาการเหี่ยว (wilt) โรครากเน่า เป็นต้น ส่วนใหญ่ที่พบบ่อยมักเป็นโรคที่เกิดทางใบ ซึ่งส่งผลต่อการสังเคราะห์แสงของพืชและจะทำให้พืชอ่อนแอ

โรคราสนิม (rust)

โรคใบจุดหนูนดำ (tar spot)

โรคลำต้นผุเน่า

โรครากเน่า

กรมป่าไม้

โรคใบไหม้

โรคราแป้ง

โรคใบจุด

ที่มา : กฤษณา พงษ์พานิช สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

วิธีการดูแลรักษาต้นไม้ที่ถูกรโรคพืชเข้าทำลาย ดังนี้

๑. หลีกเลี่ยงการปลูกต้นไม้ในสภาวะที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค เช่น เลือกพื้นที่ปลูกที่ดี ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ปราศจากโรค เป็นต้น
๒. ป้องกันการเข้าทำลายของโรค เช่น ใช้สารเคมีป้องกันโรค ตัดแต่งกิ่ง ใช้สายพันธุ์ต้านทานโรค หรือเพิ่มความต้านทานโดยใช้ธาตุอาหารหรือสารเคมี

สารป้องกันและควบคุมแมลงศัตรูพืช

การป้องกัน-รักษาโดยการพ่นสารเคมีที่ใบและลำต้น

กรมป่าไม้

๓. หากพบการเข้าทำลายของโรค ให้ตัดส่วนที่เป็นโรคทิ้งและเผาทำลาย ตัดแต่งทรงพุ่มให้แสงส่องถึง รักษาความสะอาดแปลง ใช้เชื้อราหรือใช้ชีววิธีในการควบคุมโรค

ตัดแต่งกิ่งที่มีโรคและแมลง

การรักษาโรคโดยฉีดสารเคมีเข้าสู่ลำต้น (trunk injection)